

พัฒนาการของบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

นางวรรณวิมล ทิพย์สุน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

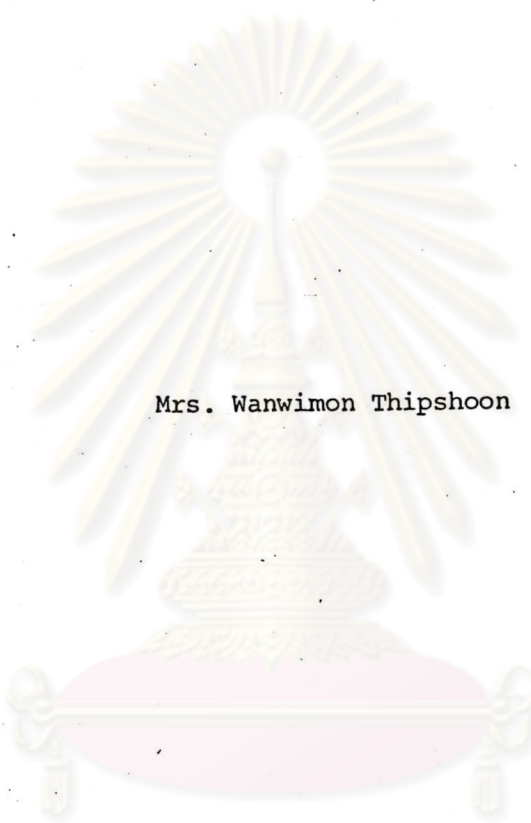
ISBN 974-568-074-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012903

1029658x

DEVELOPMENT OF GRADUATE STUDIES IN THAILAND

Mrs. Wanwimon Thipshoon

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-568-074-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พัฒนาการของบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย

โดย

นางวรรณวิมล ทิพย์สุน

ภาควิชา

อุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

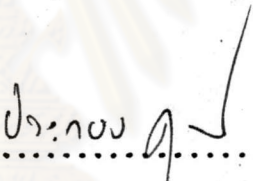
รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ

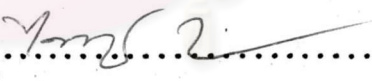

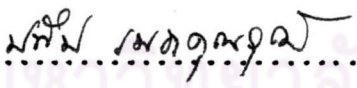
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คูปรัดน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ลินลารัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์   พัฒนาการของบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย
ชื่อนิพนธ์   นางวรรณวิมล ทิพย์สุน
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ
ภาควิชา   อุดมศึกษา
ปีการศึกษา   2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของบัณฑิตศึกษาในประเทศไทย ทางด้านการบริหารงาน การรับเข้าศึกษา หลักสูตรและระยะเวลาการศึกษา การจัดการ เรียน การสอน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการจัดการบัณฑิตศึกษา ผลการศึกษาโดยวิธีการวิจัยทาง ประวัติศาสตร์จากข้อมูลทาง เอกสารสรุปได้ดังนี้

บัณฑิตศึกษาในระยะเริ่มแรกเปิดทำการสอนในมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง เป็นแห่งแรกในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2477 เปิดทำการสอน 4 สาขา คือ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และทางการทูต ในปี พ.ศ. 2482 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดทำการสอนชั้นปริญญาโทขึ้นเป็นครั้งแรกในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ในระยะเริ่มแรกนี้ มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดำเนินการโดยมีแผนกวิชาและคณะวิชา รับผิดชอบเรื่องการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งหมด

ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 1 (2504-2509) ได้มีการ จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยขึ้นในมหาวิทยาลัยซึ่งเปิดทำการสอนชั้นบัณฑิตศึกษาอยู่แล้ว ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่เป็น หน่วยงานกลางควบคุมการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน การบริหารงานดำเนินการโดยมีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัย ต่อมาในปี พ.ศ. 2513 สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการศึกษาระดับ อุดมศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การศึกษาชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง ปริญญาโท และปริญญาเอกของ มหาวิทยาลัยและสถาบันที่เทียบเท่า แนวปฏิบัติในเรื่องของการบริหารงาน การรับนักศึกษา หลักสูตร และระยะเวลาการศึกษา ตลอดจนการดำเนินงานในเรื่องของบัณฑิตศึกษาจึงต้องอยู่ใน

เกณฑ์ที่สภาการศึกษาแห่งชาติกำหนด นโยบายดังกล่าวได้เริ่มปฏิบัติในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 3 ในปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา ทบวงมหาวิทยาลัยได้เข้ามารับผิดชอบ บัณฑิตศึกษาทั้งหมดในระดับนโยบาย แต่คณะวิชาและมหาวิทยาลัยเป็นผู้รับผิดชอบในด้านการดำเนินการ

ในปัจจุบันมีสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและ เอกชนทำการสอนระดับบัณฑิตศึกษารวมทั้งสิ้น 21 แห่ง เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 14 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 7 แห่ง นอกจากนี้ ยังมีสถาบันศึกษาระหว่างประเทศอีก 1 แห่ง และสถาบันสมทบในมหาวิทยาลัยอีก 1 แห่ง ปัจจุบัน บัณฑิตศึกษาในประเทศไทยมีหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต (ประกาศนียบัตรชั้นสูง) 119 หลักสูตร ปริญญาโท 398 หลักสูตร และปริญญาเอก 53 หลักสูตร มีนิสิตนักศึกษาประมาณ 13,000 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title   Development of Graduate Studies in Thailand
Name   Mrs. Wanwimon Thipshoon
Thesis Advisor   Associate Professor Pateep Methakunavudhi, Ph.D.
Department   Higher Education
Academic Year   1986

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the history and development of Graduate studies in Thailand, especially in management, admission, curriculum and instruction.

Graduate studies in Thailand were first started at the University of Moral and Political Sciences (Thammasat University) in 1934 in 4 areas: Law, Politics, Economics and Diplomacy. In 1939, Chulalongkorn University established graduate studies at the Faculty of Arts and Sciences.

During the first period of the National Economic and Social Development Plan (1961-1966), Graduate Schools were established at Chulalongkorn University, The University of Medical Sciences and Kasetsart University. The Graduate schools were the centers for controlling and management graduate studies. Each Graduate School was administered by a committee or board of the Graduate School.

In 1970, the Office of the National Education Council which was responsible for higher education developed the educational criteria for the Graduate Diploma Program, Master Program and Doctoral Program of the universities and other institutions. The National Education Council set up a policy for management, admission, curriculum and

duration of education, and administration in order to maintain high standard of graduate studies. These policies were implemented during the third period of the National Economic and Social Development Plan 3. After that The Ministry of University Affairs took these responsibilities, however, Graduate Schools of each University managed his own affair.

In 1986, there were twenty-one public and private higher education institutions providing graduate studies: fourteen public higher education institutions; seven private higher education institutions; one international institution; and one affiliated institution of a university. Graduate studies in Thailand had one hundred and nineteen Graduate Diploma Programs, three hundred and ninety-eight Master Programs and fifty-three Doctoral Programs. There were approximate thirteen thousand graduate students.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีของ รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัยทุกแห่งที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์ และให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับบัณฑิตศึกษา เพื่อนร่วมงาน มิตรสหาย และครอบครัวของผู้วิจัยเอง ที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณ คุณไพพรรณ ศยามานนท์ ที่ให้ความช่วยเหลือ ในการจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านดังกล่าวแล้วไว้ ณ ที่นี้

วรรณวิมล ทิพย์สุน

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	4
ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย	5
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
วิธีดำเนินการวิจัย	10
เอกสารที่ใช้ประกอบการวิจัย	11
การเสนอข้อมูล	11
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย	12
2 บัณฑิตศึกษาระยะก่อนแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
(พ.ศ. 2476-2503)	13
3 บัณฑิตศึกษาในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 1 -	
ระยะที่ 3 (2504-2519)	31
4 บัณฑิตศึกษาในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 -	
ระยะที่ 5 (2520-2529)	66

บทที่	หน้า
5 บัณฑิตศึกษาในปัจจุบันและอนาคต	121
6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	129
บรรณานุกรม	138
ภาคผนวก	149
ประวัติผู้เขียน	216

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย